

Transskription af:

Obscuritas

5:1 Skyggelandet: Prolog

Vært og tilrettelægger: Louise Lindblad

Medvirkende: Poul Grinder-Hansen, fortæller

Redaktør: Rikke Caroline Carlsen

Speaker1: Du lytter til en podcast fra Nationalmuseets mediehus Vores Tid.

Louise Lindblad: Jeg slukker lige lyset her. Sådan... Så tænder jeg for et levende lys. Paul Grinder, du er jo Obscuritas' fortællerstemme. Altså i mit hoved er du denne her karakter, der går ind foran teater tæppet og præsenterer forestillingen lige inden at tæppet trækkes op. Og den her gang, så skal forestillingen, sæsonen, jo handle om sagnfolket, de her overnaturlige væsener som lever ude i naturen. Og der er det med det her sagnfolk, at de har ikke altid været her på jorden. Jeg har et sagn her om, hvordan det hele begyndte. Så nu får du det her sagn og så. Starter jeg musikken, og så går du ind i studiet og tager fortællerstemmen på. Skal vi prøve det?

Poul Grinder: Engang i tidernes morgen smed Gud alle de onde engle ud af himlen og ned på jorden. Englene havde syndet mod Gud, men de kunne ikke alle sammen nå til helvede. De faldt derfor ned på jorden flere forskellige steder. Nogle faldt ned på gårdene og blev til gårdboer og nisser. Nogle faldt på høje og bakker og blev til bjergfolk og højfolk og trolde. De, som faldt i havet, blev til havfolk, og endelig blev de, som faldt i moser, på enge og i skove, til elverfolk og alfer.

Louise Lindblad: Jamen her går jeg så. En ret tidlig morgen. Lyset er sådan lige så stille ved at afløse mørket. Det her, det er mig. Mit navn er Louise Lindblad. Måske kender du allerede min stemme fra de tidligere sæsoner af Obscuritas, som den her podcast hedder. Det, du hører her, er de første skridt, jeg tager på en rejse, hvor jeg vil gå i hælene på folkemindesamleren Evald Tang Kristensen. Ej, der står en havfruestatue her. Jeg vil bevæge mig ud i skyggelandet et sted mellem virkelighed og fantasi, tro og overtro. Noget naturligt og overnaturligt. Derude hvor trolde, hekse, vampyrer, ellefolk og bjergfolk, åmænd og helheste former sig som skygger i mørket. Jeg står og kigger på den Sorte Diamant, hvor jeg skal ind lige om lidt. Oppe på femte sal på Det Kongelige Bibliotek gemmer sig på en af reolerne det, der skal blive min bibel igennem de næste syv afsnit.

Nu må vi se, om jeg kan finde det. Og her står de E.T. Kristensen 'Danske sagn' 1 2 3 4 5 6 bind. Evald Tang Kristensen er den største samler af folkeminder, Danmark har haft. Han efterlod kommende slægter, Dig og mig, et skatkammer, ikke med guld, men med ord. Første bind: Bjergfolk, sagn, folkeeventyr og viser. Andet bind: Ellefolk og nisser, djævlekunster, spøgeri og genfærd.

Louise Lindblad: Gennem mere end 50 år vandrede Evald mange tusinde kilometer til fods for at nå ud til sine mange meddelere. Det var især fattige småkårsfolk i den jyske hedeegn og han vil høre dem fortælle og synge. Jeg er på bibliotekernes læsesal, så jeg kan ikke tale så højt, men nu tager jeg lige det første bind ned her. Som hedder E.T. Kristensen 'Danske sagn', bind 1: bjergfolk. Og der står her: "Dværgefolkene regnede ned på jorden med Lucifer". Ej det sjovt altså. Det er jo en slags skabelsesberetning og en introduktion til en verden, som for de her mennesker ikke bare er fantasi og eventyr, men virkelighed. Det her er bare en lille prolog, et slags introduktionsafsnit. Den egentlige rejse begynder i næste afsnit, hvor jeg går på jagt efter bjergfolket. Afsnittet ligger allerede klar, men jeg synes lige, du skal have en sidste vigtig del af forhistorien med, inden jeg begiver mig ud i det, jeg kalder skyggelandet. Okay, og her har vi så Evalds egne ord: Minder og oplevelser i fire bind. "Dette bind er tilegnet mine børn som et minde om deres fader". Det hele begynder fjerde juledag 1867, en dato Evald gemmer på hele sit liv. På det her tidspunkt er han bare 24 år. Han er for nyligt blevet gift med sin kusine Frederikke. De var meget glade sammen. Lykken havde tilsmilet det unge par. Frederikke var blevet gravid. Men da fødslen går i gang før tid, dør både hun og barnet. Og så er det fjerde juledag 1867, at Evald er hos sin mor i Brandstrup, lammet af sorg. For at adspredde sin triste søn, overtaler moren ham til at gå op til en gård på den anden side af søen i byen for at høre Maren's viser. Den gamle kvinde ligger i sengen, men synger gerne for denne her unge, fremmede mand, som har taget pen og papir med. Mødet med Maren bliver starten på Evald Tang Kristensens rejse, og det her er starten på min. Det står her, "E.T. Kristensen var en jævn skolelærer. I En tid, hvor det gjaldt om at bringe oplysning ud til folket, glemte han ikke at bjærge den grundlæggende viden om folket selv. Det var overtro og sagn viser og gåder, og det var alt det, hvori folket udtrykte sin angst og sin glæde, sin tro på det evige og sit trofaste sind i det jordiske. Det er grunden i vort folk, ikke blot i de, der fortalte Evald Tang Kristensen sagnene, men i os, deres børn og børnebørn. Vi vil kendes ved vore forfædre. Det er den nye tid i os."

Poul Grinder: Du har lyttet til begyndelsen på den sæson, vi kalder Skyggelandet. Fjerde juledag i 1867 drager en ung Evald Tang Kristensen ud, tynget af sorg efter tabet af Frederikke sin store kærlighed. Men til lyden af Mars viser, finder han igen kursen i sit liv. Evald rejser til fods, han går fra dør til dør hen over de store hedestrækninger. Han har kun sin skuldertaske og sine tanker. Men han er ikke alene. For ude i de mørke åer, i de kratbevoksede høje og på de dampende moser lever de sagnfolket.

Louise Lindblad: Jeg håber ikke vi skal overnatte herude.

Inger Bladt: Det håber jeg heller ikke.

Louise Lindblad: Obscuritas er produceret af Louise Lindblad for Vores Tid. Redaktør er Rikke Caroline Carlsen. De gamle viser, du hørte undervejs. Sunget af Evald Tang Kristensens meddelere stammer fra Dansk Folkemindesamling, Det Kongelige Bibliotek.

Speaker1: Du har lyttet til en podcast fra Nationalmuseets mediehus Vores Tid. Følg os på Facebook og Instagram, så får du fascinerende historier og nyt om episoder fra vores mange podcast.

[Vores Tid – Nationalmuseets Mediehus](#)

[Obscuritas 5:1 Skyggelandet: prolog](#)

Produceret af Louise Lindblad for Vores Tid